

Tutkinnon perusteet

Yrittäjyyden ammattitutkinto

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Yrittäjyyden ammattitutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Yrittäjyyden ammattitutkinnon suorittaneella on kokonaisvaltainen ymmärrys yritystoiminnasta, ja hän osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Hän kykenee analysoimaan toimintaympäristöä sekä tunnistamaan yritystoiminnan kehittämismahdollisuuksia. Hän toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa kumppanuuksia ja verkostoja. Lisäksi hän tuntee yritystoiminnan sääntelyn sekä talouden toiminnan keskeiset periaatteet. Hän kehittää omaa osaamistaan suunnitelmallisesti sekä huolehtii työhyvinvoinnistaan.

Tutkinnon suorittaneella on valitsemansa osaamisalan mukainen osaaminen joko

- suunnitella ja käynnistää yritystoimintaa (Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisala),
- analysoida ja arvioida yrityksen nykytilaa, asettaa strategiset kehittämistavoitteet sekä kehittää ja johtaa vastuullista ja vaikuttavaa yritystoimintaa (Yritystoiminnan kehittämisen ja kestävän kasvun osaamisala) tai
- toimia yritysneuvonnan tehtävissä (Yritysneuvonnan osaamisala).

Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisalan tutkinnon suorittanut tuntee yrittäjyyden eri muotoja sekä niiden riskejä ja mahdollisuuksia. Hän arvioi edellytyksiään toimia yrittäjänä ja hyödyntää luovia menetelmiä ja työkaluja liikeidean kehittämisessä. Hän tietää, miten arvioida ja testata liikeidean toimivuutta.

Tutkinnon suorittanut osaa laatia liiketoimintasuunnitelman sekä siihen liittyvät taloudelliset laskelmat. Hän tuntee toimialansa sääntely- ja lupa-asiat sekä vastuullisen yritystoiminnan periaatteita ja seuraa liiketoimintaympäristön muutoksia. Hän tietää, mistä löytyy tukea yritystoiminnan käynnistämiseen ja kehittämiseen.

Hän toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja kertoo liiketoiminnastaan sekä hyödyntää kumppanuuksia ja verkostoja. Hän on tietoinen mahdollisuudesta käynnistää tai laajentaa yritystoimintaa yritysostolla tai sukupolvenvaihdoksella.

Tutkinnon suorittaneella on valitsemiensa valinnaisten tutkinnon osien mukaisesti osaamista esimerkiksi digitaalisesta kaupasta, tekoälyn hyödyntämisestä, asiakaslähtöisten tuotteiden ja palveluiden kehittämisestä, markkinointiviestinnästä tai brändin suunnittelusta.

Yritystoiminnan kehittämisen ja kestävän kasvun osaamisalan suorittanut analysoi yrityksen nykytilaa ja toimintaympäristöä ja asettaa strategiset kehittämistavoitteet yritystoiminnan kehittämiseksi. Hän laati toimenpidesuunnitelman tai päivittää liiketoimintasuunnitelmaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Hänellä on osaamista kehittää ja johtaa vastuullista ja vaikuttavaa yritystoimintaa. Hän toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntää kumppanuuksia ja verkostoja.

Valitsemiensa valinnaisten tutkinnon osien mukaisesti tutkinnon suorittaneella on osaamista esimerkiksi tuotteiden tai palveluiden asiakaslähtöisestä kehittämisestä, asiakasymmärryksestä ja monikanavaisesta myynnistä, työntekijän palkkaamisesta, brändin suunnittelusta, digitaalisesta kaupasta, datan ja tekoälyn hyödyntämisestä yritystoiminnassa, yritystoiminnan kansainvälistymisestä tai mahdollisuudesta hyödyntää yritysostoa yritystoiminnan kehittämiseen.

Yritysneuvonnan osaamisalan suorittaneella on asiakaslähtöistä neuvonta- ja ohjausosaamista yrityksen eri elinkaaren vaiheisiin ja talouteen liittyvissä kysymyksissä. Tutkinnon suorittanut yritysneuvoja toimii erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa ja kohtaa neuvonnan asiakkaita asiantuntevasti.

Tutkinnon suorittanut toimii vastuullisesti monimuotoisissa asiakaskohtaamisissa. Hän osaa neuvoa yrityksen perustamisessa ja yritysmuodon valinnassa. Hän tuntee yrittäjyyden muodot ja ymmärtää eri yritysmuotojen mahdollisuuksia ja riskejä. Hän tukee liikeidean kehittämisessä ja liiketoimintasuunnitelman sekä laskelmien laatimisessa ja tarvittaessa ohjaa asiantuntijapalveluihin.

Tutkinnon suorittanut seuraa liiketoimintaympäristön muutoksia ja tuntee yleisimpiä digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksia yritystoiminnassa. Hän osaa analysoida yrityksen nykytilaa ja auttaa strategisten kehittämiskohteiden tunnistamisessa ja tavoitteiden asettamisessa. Hän tuntee vastuullisen liiketoiminnan periaatteita sekä yritystoiminnan sääntelyä.

Hän tuntee yrityksen ostamisen mahdollisuudet liiketoiminnan käynnistämiseksi tai laajentamiseksi. Hän osaa ohjata asiantuntijapalveluihin sukupolvenvaihdoksissa tai yritystoiminnan hallittuun päättämiseen liittyvissä tilanteissa.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä itsenäisenä yrittäjänä, yrittäjämäisessä toiminnassa tai yritysneuvonnan tehtävissä.

Perusteen nimi	Yrittäjyyden ammattitutkinto
Määräyksen diaarinumero	OPH-3615-2026
Korvattavat määräykset	OPH-1791-2021
Koulutukset	Yrittäjyyden ammattitutkinto (334121)
Osaamisalat	Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisala (2284) Yritystoiminnan kehittämisen ja kestävän kasvun osaamisala (1020) Yritysneuvonnan osaamisala (2432)
Voimaantulo	01.08.2026
Pdf luotu	30.04.2026

Sisältö

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	5
2.1. Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelma, 30 osp (108782).	5
2.2. Yrityksen perustaminen ja liiketoiminnan käynnistäminen, 15 osp (108785).	6
2.3. Yritystoiminnan kehittämiskohteiden tunnistaminen ja strategiset tavoitteet, 30 osp (108788).	8
2.4. Yrityksen talouden suunnittelu, tuloksen varmistaminen ja riskienhallinta, 45 osp (108791).	9
2.5. Yrityksessä työskentely ja yrityksen toiminta, 15 osp (108794).	11
2.6. Yritysneuvonta, 30 osp (108780).	12
2.7. Asiakasymmärrys ja monikanavainen myynti, 45 osp (108787).	13
2.8. Työntekijän palkkaaminen ja työnantajana aloittaminen, 30 osp (108786).	15
2.9. Brändin suunnittelu ja brändiohjeistuksen laatiminen, 15 osp (108783).	16
2.10. Digitaalisen kaupan suunnittelu ja konseptointi, 30 osp (108784).	17
2.11. Digitaalisen kaupan optimointi ja kehittäminen, 30 osp (108779).	19
2.12. Yrityksen ostaminen, 15 osp (108792).	21
2.13. Asiakaslähtöinen tuotteiden ja palveluiden kehittäminen, 30 osp (108797).	23
2.14. Markkinointiviestintä ja sisältöstrategia, 30 osp (108793).	24
2.15. Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 30 osp (108789).	25
2.16. Tuotanto- tai palveluprosessin suunnittelu ja käynnistäminen, 30 osp (108795).	26
2.17. Yrityksen datavalmius ja data liiketoiminnan tukena, 30 osp (108790).	28
2.18. Yrityksen kansainvälistyminen, 30 osp (108796).	29
2.19. Yrityksen päivittäisjohtaminen, 15 osp (108781).	30
2.20. Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osp (107653).	31
2.21. Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osp (107654).	32
2.22. Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osp (107655).	33
3. Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisala.	35
4. Yritystoiminnan kehittämisen ja kestäväen kasvun osaamisala.	36
5. Yritysneuvonnan osaamisala.	37
6. Liite. Arvoperusta.	38

1. Tutkinnon muodostuminen

Yrittäjyyden ammattitutkinto (150 osaamispistettä) muodostuu kaikille pakollisesta tutkinnon osasta, osaamisalakohtaisista pakollisista tutkinnon osista sekä valinnaisista tutkinnon osista. Valinnaisia tutkinnon osia valitaan siten, että tutkinnon kokonaislaajuus 150 osaamispistettä täyttyy. Kaikille pakollinen tutkinnon osa on Yrityksessä työskentely ja yrityksen toiminta 15 osaamispistettä.

Tutkinnossa on kolme osaamisalaa

- yritystoiminnan suunnittelu ja käynnistäminen
- yritystoiminnan kehittäminen ja kestävä kasvu
- yritysneuvonta

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT 150 OSP
Pakolliset tutkinnon osat 15 osp
Yrityksessä työskentely ja yrityksen toiminta, 15 osp, P
Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisala 135 osp
Pakolliset tutkinnon osat 75 osp
Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelma, 30 osp, P
Yrityksen talouden suunnittelu, tuloksen varmistaminen ja riskienhallinta, 45 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp
Opiskelija valitsee 60 osaamispistettä.
Asiakaslähtöinen tuotteiden ja palveluiden kehittäminen, 30 osp
Asiakasymmärrys ja monikanavainen myynti, 45 osp
Brändin suunnittelu ja brändiohjeistuksen laatiminen, 15 osp
Digitaalisen kaupan suunnittelu ja konseptointi, 30 osp
Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 30 osp
Markkinointiviestintä ja sisältöstrategia, 30 osp
Tuotanto- tai palveluprosessin suunnittelu ja käynnistäminen, 30 osp
Työntekijän palkkaaminen ja työnantajana aloittaminen, 30 osp
Yrityksen kansainvälistyminen, 30 osp
Yrityksen ostaminen, 15 osp
Yrityksen perustaminen ja liiketoiminnan käynnistäminen, 15 osp
Yrityksen päivittäisjohtaminen, 15 osp
Digikyvyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osp
Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osp
Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osp
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 15-30 osp
Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista ammatillisen perustutkinnon, toisen ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.
Korkeakouluopinnot 5-15 osp
Tutkinnon osa sisältää tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 15-30 osp
Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa tutkinnon osissa.
Yritystoiminnan kehittämisen ja kestävän kasvun osaamisala 135 osp
Pakolliset tutkinnon osat 30 osp

Opiskelija valitsee 30 osaamispistettä.
Yritystoiminnan kehittämiskohteiden tunnistaminen ja strategiset tavoitteet, 30 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 105 osp
Tästä valinnaisten tutkinnon osien ryhmästä opiskelija valitsee 105 osaamispistettä.
Asiakasymmärrys ja monikanavainen myynti, 45 osp
Asiakaslähtöinen tuotteiden ja palveluiden kehittäminen, 30 osp
Brändin suunnittelu ja brändiohjeistuksen laatiminen, 15 osp
Digitaalisen kaupan suunnittelu ja konseptointi, 30 osp
Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelma, 30 osp
Digitaalisen kaupan optimointi ja kehittäminen, 30 osp
Markkinointiviestintä ja sisältöstrategia, 30 osp
Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 30 osp
Työntekijän palkkaaminen ja työnantajana aloittaminen, 30 osp
Tuotanto- tai palveluprosessin suunnittelu ja käynnistäminen, 30 osp
Yrityksen datavalmius ja data liiketoiminnan tukena, 30 osp
Yrityksen kansainvälistyminen, 30 osp
Yrityksen ostaminen, 15 osp
Yrityksen päivittäisjohtaminen, 15 osp
Yrityksen talouden suunnittelu, tuloksen varmistaminen ja riskienhallinta, 45 osp
Digikyvyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osp
Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osp
Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osp
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 15-30 osp
Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista ammatillisen perustutkinnon, toisen ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.
Korkeakouluopinnot 5-15 osp
Tutkinnon osa sisältää tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 15-30 osp
Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa tutkinnon osissa.
Yritysneuvonnan osaamisala 135 osp
Pakolliset tutkinnon osat 75 osp
Yritysneuvonta, 30 osp, P
Yrityksen talouden suunnittelu, tuloksen varmistaminen ja riskienhallinta, 45 osp, P

<p>Valinnaiset tutkinnon osat 60 osp</p> <p>Opiskelija valitsee 60 osaamispistettä.</p>
Asiakaslähtöinen tuotteiden ja palveluiden kehittäminen, 30 osp
Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelma, 30 osp
Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 30 osp
Työntekijän palkkaaminen ja työnantajana aloittaminen, 30 osp
Yritystoiminnan kehittämiskohteiden tunnistaminen ja strategiset tavoitteet, 30 osp
Yrityksen kansainvälistyminen, 30 osp
Yrityksen ostaminen, 15 osp
Yrityksen perustaminen ja liiketoiminnan käynnistäminen, 15 osp
Digikyvykkyyden edistäminen työyhteisössä, 15 osp
Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osp
Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osp
<p>Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 15-30 osp</p> <p>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia voimassa olevista ammatillisen perustutkinnon, toisen ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.</p>
<p>Korkeakouluopinnot 5-15 osp</p> <p>Tutkinnon osa sisältää tutkintoon liittyvää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.</p>
<p>Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 15-30 osp</p> <p>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista tutkintoon tai ammattialaan liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin muissa tutkinnon osissa.</p>

2. Tutkinnon osat

2.1. Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelma, 30 osp (108782)

Ammattitaitovaatimukset

Yrittäjyysvalmiudet ja yrittämisen muodot

Opiskelija

- tietää yrittämisen muotoja sekä arvioi niihin liittyviä mahdollisuuksia ja riskejä
- hyödyntää yrityksen perustamista ja yritystoimintaa tukevia keskeisiä palveluja ja tietolähteitä
- arvioi realistisesti omia valmiuksiaan yrittäjänä toimimiseen
- tunnistaa osaamisessaan vahvuuksia ja kehittämiskohteita
- arvioi monipuolisesti oman osaamisen tuotteistamismahdollisuuksia
- tunnistaa omat vaikutusmahdollisuutensa yrittäjänä ilmastonmuutoksen, muiden ympäristövaikutusten ja luonnonvarojen ylikulutuksen ehkäisemisessä
- arvioi yrittämisen muotojen soveltuvuutta oman tilanteeseensa ja ymmärtää eri vaihtoehtojen vaikutuksia yrittäjään
- tunnistaa, että yrityksen ostaminen ja jatkaminen on vaihtoehto uuden yrityksen perustamiselle
- tunnistaa kumppanuuksien ja verkostoitumisen merkityksen yritystoiminnalle
- ymmärtää lainsäädännön tuntemuksen merkityksen yritystoiminnalle sekä osaa hyödyntää viranomaisten ohjeistuksia ja tietolähteitä

Toimintaympäristön analyysi

Opiskelija

- analysoi markkinoita, kilpailutilannetta, toimintaympäristöä ja toimialan kehitysnäkymiä
- tunnistaa yhteiskunnallisia tarpeita ja kuluttajakäyttäytymisen muutoksia
- ymmärtää ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja taloudellisen vastuun merkityksen kilpailukykytekijöinä
- tunnistaa yhteiskunnallisen yritystoiminnan keskeisiä arvoja ja vaikutuksia
- selvittää digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksia liiketoiminnassa
- tunnistaa julkisten hankintojen mahdollisuuksia liiketoiminnalle
- arvioi kumppanuuksien ja verkostojen merkitystä ja hyödyntämismahdollisuuksia
- dokumentoi työskentelynsä tuloksia
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa

Liikeidean ideointi ja kehittäminen

Opiskelija

- soveltaa toimintaympäristöanalyysin tuloksia liikeidean kehittämiseksi
- hyödyntää luovia menetelmiä ja työkaluja liikeidean ideoinnissa
- tekee yhteistyötä tarkoituksenmukaisesti liikeidean kehittämisessä
- ottaa huomioon brändinhallinnan mahdollisuudet
- määrittää, miten digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään liiketoiminnan eri osa-alueilla
- tuottaa liikeidean tai tarkentaa olemassa olevaa liikeideaa
- arvioi ja kehittää liikeideaa ottaen huomioon liiketoiminnan vaikuttavuuden ympäristövastuun sekä sosiaalisen ja taloudellisen vastuun näkökulmista
- arvioi ja kehittää liikeidean toteutettavuutta, kannattavuutta ja markkinapotentiaalia
- varmistaa, että liikeidea noudattaa toimialan säädöksiä ja selvittää, tarvitaanko toimintaan lupa tai ilmoitus

- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- testaa liikeidean toimivuutta pienellä kohderyhmällä tai asiantuntijajoukolla
- kerää ja hyödyntää liikeidean testauksesta saatua palautetta
- arvioi realistisesti kehittämänsä liikeidean toimivuutta

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen ja laskelmat

Opiskelija

- kuvaa kattavasti liikeidean
- määrittelee tuotteen tai palvelun kilpailukykytekijät
- suunnittelee tarvittavat resurssit ja selvittää verkostoyhteistyön mahdollisuuksia
- laatii markkinointisuunnitelman ja määrittelee myyntitavoitteet
- laatii rahoituslaskelman, kannattavuuslaskelman, myyntilaskelman sekä kassabudjetin
- tekee budjetoinnin vähintään 1-3 vuodelle
- tekee yrityksen riskianalyysin ja määrittelee keinoja hallita ja varautua niihin
- huomioi liiketoimintasuunnitelmassa yrityksen tieto- ja kyberturvallisuuden
- visioi yrityksen tulevaisuuden suuntaa
- laatii toteuttamiskelpoisen liiketoimintasuunnitelman, jossa on suunniteltu liiketoiminnan eri osa-alueet toimiala huomioiden

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kehittämällä yksin tai osana ryhmää liikeideaa sekä laatimalla kirjallisen liiketoimintasuunnitelman laskelmineen. Opiskelija tunnistaa omien yrittäjyysvalmiuksien, toimintaympäristön analyysin sekä liikeidean testaamisen merkityksen liiketoiminnan kehittämisessä.

Ammattitaidon osoittaminen on mahdollista myös yritysostoa tai sukupolvenvaihdosta toteutettaessa, kun kehitetään liikeideaa ja liiketoimintasuunnitelmaa päivitetään.

Yritysneuvonnan tehtävissä opiskelija osoittaa ammattitaitonsa analysoimalla aitoja liikeideoita ja liiketoimintasuunnitelmia kirjallisesti sekä tarkistamalla laskelmien oikeellisuutta. Lisäksi opiskelija neuvoo asiakasta yritystoiminnan käynnistämiseen liittyvissä asioissa. Opiskelija dokumentoi työprosessinsa ja työnsä tulokset.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.2. Yrityksen perustaminen ja liiketoiminnan käynnistäminen, 15 osp (108785)

Ammattitaitovaatimukset

Yrittäjän lähtökohdat ja resurssit

Opiskelija

- arvioi omat valmiudet ja osaamisen suhteessa suunniteltuun yritystoimintaan
- arvioi käytettävissä olevat resurssit (osaaminen, verkostot, taloudelliset lähtökohdat)
- selvittää aloittavan yrityksen mahdollisuuksia saa tukea ja rahoitusta eri lähteistä

Yrityksen perustaminen ja toiminnan käynnistämisen valmistelut

Opiskelija

- tietää yrityksen perustamista tukevat keskeiset asiantuntijapalvelut ja tietolähteet
- hyödyntää liiketoimintasuunnitelmaa ja tarvittaessa päivittää sitä
- etenee loogisesti ja määräaikoja noudattaen yrityksen perustamisessa
- valitsee perustellusti yritysmuodon
- noudattaa immateriaalioikeuksia koskevaa lainsäädäntöä ja arvioi suojaustarpeita yrityksen (nimi ja tavaramerkki) näkökulmasta
- selvittää, onko käynnistettävä yritystoiminta luvanvaraista ja hankkii elinkeinotoiminnassa tarvittavat luvat ja tekee tarvittavat lakisääteiset ilmoitukset viranomaisille
- toimii rakentavasti erilaisissa yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa
- tekee valitsemansa yritysmuodon edellyttämät perustamistoimenpiteet ja viranomaisilmoitukset sekä laati yritysmuodon edellyttämät sopimukset ja asiakirjat
- määrittelee, mitä digitaalisia palveluita tai sovelluksia ja laitteita yrityksessä käytetään asiakas-, tuote- tai palvelutietojen hallinnassa ja miten ne suojataan riittävällä tasolla (kyber- ja tietoturvaohjeet sekä tietosuojat)
- selvittää, millaisia taloushallinnon ohjelmistoja ja palveluita on saatavilla, vertailee niitä sekä arvioi niiden yhteentoimivuutta muihin digitaalisiin palveluihin kanssa
- järjestää yrityksen hallinnon ja taloushallinnon, kuten kirjanpidon, maksuliikenteen, pankkipalvelut ja maksutavat
- selvittää, millaisia yrittäjän ja yritystoiminnan vakuutuksia on saatavilla ja vertailee niitä
- huomioi hankinnoissa ympäristövaikutukset, sosiaalinen kestävyys ja kokonaistaloudellisuus
- tekee perusteltuja rahoitusratkaisuja ottaen huomioon riskit ja kustannukset
- järjestää yrittäjän sosiaaliturvan, huolehtii yrittäjän eläketurvasta sekä tarvittavista vakuutuksista

Liiketoiminnan käynnistämisen toimenpiteet

Opiskelija

- käynnistää liiketoiminnan eri osa-alueita liiketoimintasuunnitelman mukaisesti tai ohjeistaa osa-alueista vastaavia
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita työturvallisuudesta
- aikatauluttaa työskentelyään
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- huolehtii henkilöresurssien riittävydestä
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvaohjeita ja osaa toimia uhkatilanteissa
- huolehtii, että tuote tai palvelu täyttää turvallisuusmääritykset ja sillä on tarvittavat käyttöohjeet, varoitukset tai CE-merkinnät
- huolehtii yrityksen maksuvalmiudesta ja hinnoittelun toimivuudesta

Oman toiminta ja sen arvointi

Opiskelija

- priorisoi työtehtäviä siten, että selviytyy asettamistaan tavoitteista
- seuraa omaa ajankäyttöään ja aikaansaannoksiaan ja tarvittaessa muuttaa toimintaansa
- huolehtii työhyvinvoinnistaan ja jaksamisestaan sekä riittävästä palautumisesta
- arvioi työskentelyään sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä perustamalla yrityksen ja tekemällä toiminnan käynnistämisen valmisteluja ja käynnistämällä liiketoimintaa. Lisäksi opiskelija arvioi työskentelyään yrityksen perustajana ja liiketoiminnan käynnistäjänä. Ammattitaidon osoittaminen on mahdollista myös yritysostoa tai sukupolvenvaihdosta toteutettaessa.

Yritysneuvonnan tehtävissä ammattitaito osoitetaan käytännön työtehtävissä neuvomalla yritystoiminnan perustamisessa ja perustamisasiakirjojen laatimisessa sekä liiketoiminnan käynnistämisessä. Lisäksi opiskelija dokumentoi ja arvioi työskentelyään.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.3. Yritystoiminnan kehittämiskohteiden tunnistaminen ja strategiset tavoitteet, 30 osp (108788)

Ammattitaitovaatimukset

Nykytilan analyysi ja arviointi

Opiskelija

- tunnistaa vastuullisen ja yhteiskunnallisen yritystoiminnan keskeisiä arvoja ja vaikutuksia
- analysoi toimialan kehitystä sekä toimintaympäristön muutoksia hyödyntäen monipuolisesti eri tietolähteitä
- tunnistaa mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittämiseen
- selvittää yrityksen nykyisen markkina-aseman ja mahdollisuuksia
- tunnistaa ja kuvaa kattavasti yrityksen liikeidean ja kilpailuedun
- arvioi liikeidean vastuullisuutta asiakasarvon näkökulmasta
- arvioi liikeidean toimivuutta kilpailijoihin ja kysyntään verrattuna
- vertailee eri liiketoimintamalleja ja arvioi liiketoimintamallin toimivuutta
- arvioi yritystoimintansa vaikuttavuutta ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja taloudellisen vastuun näkökulmista
- analysoi yrityksen taloustilannetta kannattavuuden, varavaraisuuden ja maksuvalmiuden näkökulmista sekä tunnistaa talouden kehittämistarpeita
- arvioi yrityksen digitaalisen ja muun toimintaympäristön turvallisuutta, tietojen suojausta, toimivuutta ja ajantasaisuutta
- tunnistaa yrityksen ja sen toimialan ydinosaamia
- arvioi toimintaansa yrittäjänä ja tunnistaa osaamisensa kehittämistarpeita
- arvioi, ovatko yrityksen toiminta ja toimintaympäristö säädösten sekä viranomaisten ohjeiden mukaisia
- arvioi liiketoiminnan kehittämisen resurssitarpeita
- arvioi julkisten hankintojen mahdollisuuksia yrityksen liiketoiminnalle
- kokoaa ja dokumentoi arvioinnin ja analysoinnin tuloksista yhteenvedon
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa

Strategisten kehittämiskohteiden valinta ja tavoitteet

Opiskelija

- hyödyntää yhteenvetoa ja visioi vaihtoehtoisia ratkaisuja yritystoiminnan kehittämiseen
- analysoi ja arvioi erilaisten ratkaisujen mahdollisuuksia, rajoituksia ja riskejä
- valitsee analyysiin perustuen yritystoiminnan kehittämiskohteita ja asettaa niille tavoitteet ja mittarit
- tunnistaa mahdollisia rahoituslähteitä

- laatii toteuttamiskelpoisen ja kustannustehokkaan toimenpidesuunnitelman tai päivittää liiketoimintasuunnitelmaa

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä analysoimalla ja arvioimalla yrityksen nykytilaa, tunnistamalla yritystoiminnan kehittämiskohteita, asettamalla strategiset kehittämistavoitteet sekä laatimalla toimenpidesuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi tai päivittämällä liiketoimintasuunnitelman yrityksen työympäristössä.

Yritysneuvonnan tehtävissä opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä auttamalla yrittäjää analysoimaan ja arvioimaan yritystoiminnan nykytilaa ja tunnistamaan kehittämiskohteita. Lisäksi opiskelija tukee yrittäjää strategisten kehittämistavoitteiden asettamisessa ja auttaa laatimaan toimenpidesuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi tai päivittämään liiketoimintasuunnitelmaa. Opiskelija dokumentoi työskentelyään sekä analysoi antamansa neuvonnan laatua ja perustelee tunnistamiaan yritystoiminnan kehittämiskohteita.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.4. Yrityksen talouden suunnittelu, tuloksen varmistaminen ja riskienhallinta, 45 osp (108791)

Ammattitaitovaatimukset

Taloussuunnittelu ja kannattavuuden hallinta

Opiskelija

- käyttää taloushallinnon ohjelmistoa talouden suunnittelun ja seurannan tukena tai selvittää yrityksen käyttöön soveltuvia taloushallinnon ohjelmistoja ja niiden ominaisuuksia
- selvittää millaisia tulo- ja menovirtoja yritystoimintaan liittyy
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietosuojasta, salassapidosta ja tietoturvasta
- selvittää yrityksen henkilöstökulujen muodostumisen mukaan lukien yrittäjän sosiaali- ja eläketurvan sekä pakolliset vakuutukset
- tarkistaa budjetointia tai laatii realistiset budjetit 1–3 vuodelle ja ottaa huomioon yrityksen strategiset tavoitteet ja mahdolliset rahoitustarpeet (rahoituslaskema)
- varmistaa, että palvelujen tai tuotteiden hinnoittelussa on otettu huomioon katetavoitteet ja toiminnan kannattavuus
- suunnittelee toimenpiteitä talouden poikkeamatilanteiden varalta
- suunnittelee tarvittavat investoinnit
- hyödyntää asiantuntijapalveluita

Yrityksen talouden seuranta ja tulkinta

Opiskelija

- ymmärtää tuloslaskelman ja taseen eroja
- hyödyntää yrityksen talousraportteja tai kokoaa käytettävissä olevista palveluista saatavaa tietoa talouden seurannan tueksi
- tunnistaa kyber- ja tietoturvaohjeita ja osaa toimia uhkatilanteessa

- tunnistaa yritystoiminnan kannalta keskeiset seurattavat erät ja niiden muodostumisen
- tunnistaa yrityksen kannalta keskeisiä kannattavuuden mittareita ja siihen vaikuttavia osatekijöitä
- tunnistaa yrityksen kannalta keskeisiä vakavaraisuuden tunnuslukuja valittu yhtiömuoto huomioiden
- analysoi tunnuslukuja tai hyödyntää tarvittaessa asiantuntija-apua tunnuslukujen analysoinnissa
- seuraa budjetin toteutumista ja tekee tarvittaessa toimintaan muutoksia
- laatii kassavirtalaskelmat ja seuraa säännöllisesti kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden kehittymistä
- tietää toimenpiteitä, joilla yrityksen taloudellista tilannetta voidaan parantaa
- arvioi yrityksen tilannetta ja toteuttaa perustellusti tarvittavia toimenpiteitä taloudellisen tilanteen kehittämiseksi ja tavoitteisiin pääsemiseksi

Rahoituksen ja verotuksen hallinta

Opiskelija

- tunnistaa oman ja vieraan pääoman käyttömahdollisuudet ja vaikutukset
- suunnittelee investointien rahoitusta
- selvittää suunnitelmien keskeisiä verovaikutuksia elinkeino- ja arvonnlisäverotuksessa sekä tarvittaessa omistajayrittäjän henkilöverotuksessa
- seuraa yrityksen talouteen vaikuttavia lainsäädännön muutoksia sekä noudattaa säädöksiä ja ohjeita

Riskienhallinta ja jatkuvuuden varmistaminen

Opiskelija

- tietää yritystoimintaa liittyviä erilaisia riskejä
- tekee riskikartoituksen ja analysoi riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja vaikutuksia yritystoimintaan
- määrittää keinoja hallita riskejä ja varautua niihin
- tunnistaa suojattavia kohteita ja suunnittelee yritystoiminnan kannalta keskeiset yritys- ja henkilöstövakuutukset
- laati toiminta- ja tiedotusohjeistuksen mahdollisten häiriötilanteiden varalle ja niistä palautumiseksi
- suunnittelee, miten riskienhallinta on systemaattista toimintaa ja miten valmiutta toimia häiriö- ja onnettomuustilanteissa ylläpidetään
- kokoaa ja dokumentoi riskienhallinta- ja jatkuvuussuunnitelman

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla yrityksen taloutta, tulkitsemalla yrityksen taloudellista tilannetta, varmistamalla yrityksen taloudellista tulosta sekä toteuttamalla riskienhallintaa. Lisäksi opiskelija laati tarvittavat laskemat sekä riskienhallinta- ja jatkuvuussuunnitelman.

Yritysneuvonnan tehtävissä opiskelija osoittaa ammattitaitonsa käytännön työtehtävissä analysoimalla yrityksen taloudellista tilannetta, kirjallisesti sekä tarkistamalla laadittujen laskelmien oikeellisuutta. Lisäksi opiskelija neuvoo asiakasta yrityksen taloudellisen tuloksen varmistamisessa ja riskienhallintaan sekä jatkuvuussuunnitteluun liittyvissä asioissa. Opiskelija dokumentoi työprosessinsa ja työnsä tulokset.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.5. Yrityksessä työskentely ja yrityksen toiminta, 15 osp (108794)

Ammattitaitovaatimukset

Yrityksen toiminta ja tavoitteet

Opiskelija

- kuvaa yrityksen liikeidean, strategian ja arvot sekä lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita
- tunnistaa toimintaympäristön muutosten vaikutuksia yrityksen toimintaan
- tunnistaa yrityksen keskeisiä asiakasryhmiä, sidosryhmiä, verkostoja ja kilpailijoita
- ymmärtää sosiaalisen, ekologisen ja taloudellisen vastuullisuuden merkityksen yritystoiminnassa
- noudattaa alan säädöksiä ja ohjeita sekä tuntee viranomaisten ohjeistuksia ja keskeisiä asiantuntijatiedon lähteitä
- tunnistaa yritystoiminnan kannalta keskeiset sopimukset ja niiden kautta sovittavat asiat

Talouden hallinta

Opiskelija

- tunnistaa, mistä yrityksen tulot ja menot muodostuvat
- tuntee yrittäjän lakisääteiset eläke- ja muun sosiaaliturvan muodostumisen periaatteet sekä keskeisiä vapaaehtoisia vakuutuksia
- laskee tulorahoituksen riittävyttä myyntitavoitteiden ja kululaskelmien avulla
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- tuntee yrityksen maksuliikennekäytännöt ja rahavirtaliikenteen toimintaperiaatteet
- tuntee lakisääteisiä ilmoituksia ja maksuja sekä niiden merkityksiä ja seuraamuksia
- selvittää tarkoituksenmukaisia rahoituslähteitä

Tietoturva ja -suoja

Opiskelija

- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- huolehtii digitaalisen toimintaympäristön ajantasaisuudesta ja turvallisuudesta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa

Henkilöstöasiat

Opiskelija

- toimii sujuvassa vuorovaikutuksessa osana monimuotoista työyhteisöä tai yhteistyötahojen kanssa
- tunnistaa ja ennakoii eri tapoja yrityksessä osaamisen kehittämiseen ja varmistamiseen
- tunnistaa väärinkäytöksiin ja valtuutuksiin liittyviä riskejä
- tuntee alan työehtoja, palkkaustapoja sekä työnantajan ja työntekijän velvollisuuksia ja oikeuksia
- huolehtii työkyvystä ja edistää työhyvinvointia
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita työturvallisuudesta ja työsuojelusta

Asiakaspalvelu

Opiskelija

- toimii sujuvassa vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa
- tuntee yrityksen sisäisen ja ulkoisen viestinnän kanavat ja periaatteet

- osallistuu tilaus- ja toimitusprosessiin
- kohtaa asiakkaat arvostavasti ja huolehtii asiakastyytyvyydestä
- hoitaa asiakaspalvelutilanteen jälkitoimia ja reklamaatioita
- huolehtii roolinsa mukaisesti tuotteiden tai palveluiden saatavuudesta

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä yritystoiminnan käytännön työtehtävissä työntekijänä, yrittäjänä, yritystoiminnan käynnistäjänä tai yritystoiminnan jatkajana yritysostossa tai omistajanvaihdoksessa. Ammattitaitoa voidaan osoittaa myös yritysneuvonnan tehtävissä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.6. Yritysneuvonta, 30 osp (108780)

Ammattitaitovaatimukset

Suunnittelu ja valmistautuminen

[Den studerande]

- seuraa elinkeinoelämän kehitystä ja tunnistaa keskeisiä vaikutuksia vastuualueellaan
- kehittää yritystoiminnan ja elinkeinoelämän tuntemustaan
- tietää erilaisia yrittäjyyden muotoja ja niiden mahdollisuuksia ja riskejä sekä henkilön että yrityksen kannalta
- tuntee yrityksen elinkaaren vaiheet
- tunnistaa yritysneuvonnan prosessin eri vaiheita
- ymmärtää yrityksen ostamisen mahdollisuutena yritystoiminnan käynnistämiseen tai kasvuun
- ymmärtää yrityksen kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen liittyvät tekijät sekä osaa tulkita tuloslaskelmaa ja tasetta
- luo ja ylläpitää verkostoja sekä toimii yhteistyössä sidosryhmien kanssa
- seuraa ja hyödyntää viranomaisten tarjoamia tietolähteitä, ohjeistuksia ja linjauksia koskien yritystoimintaa ja sen suunnittelua
- tietää julkisia elinkeinotoimijoista ja näiden rooleista yritysneuvonnassa
- osaa ohjata asiantuntijapalveluihin sukupolvenvaihdoksissa, omistajanvaihdoksissa ja yritystoimintaa päätettäessä
- tietää vastuullisuuden merkityksen yritystoiminnan kilpailukykytekijänä
- tietää keinoja ja osaa ohjata yritystoiminnan ympäristövaikutusten minimointiin
- tietää markkinoinnin ja myynnin yleisimpiä menestystekijöitä
- tietää digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksia yritystoiminnassa
- tunnistaa yleisimpiä yritystoiminnan riskejä ja varautumiskeinoja
- osaa hyödyntää yritysneuvonnan asiantuntija- ja sidosryhmäverkostoa

Yritysneuvonnan toteutus

[Den studerande]

- kuuntelee aktiivisesti asiakasta ja toimii luottamusta rakentavassa vuorovaikutuksessa
- kartoittaa kokonaisvaltaisesti asiakkaan tilanteen ja selvittää neuvontatarpeen
- hyödyntää työssään monipuolisesti yritystoiminnan ja elinkeinoelämän tuntemusta
- toimii valmentavalla otteella asiakkaan tukena

- toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa ja keskustelee erilaisista toimintavaihtoehdoista sekä tukee häntä ongelmanratkaisussa
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa
- hyödyntää talous-, toimiala- ja markkinatietoa asiakkaan tarpeen mukaisesti
- edistää neuvonnalla kestäväää ja vastuullista yritystoimintaa
- neuvoo seuraamaan viranomaisten ohjeistuksia ja tiedotusta ajankohtaisista säädösmuutoksista
- neuvoo tarvittaessa työnantajana toimisessa sekä tuntee vaihtoehtoisia ratkaisuja henkilöstötarpeisiin vastaamiseksi
- ohjaa asiakasta verkostoitumiseen ja yhteistyömahdollisuuksien kasvattamiseen
- sopii asiakkaan kanssa jatkotoimenpiteistä

Neuvontapalvelun tunnettuus, verkostoituminen ja oman työn arviointi

[Den studerande]

- verkostoituu ja edistää yritysneuvontapalvelun tunnettuutta
- kerää säännöllisesti asiakaspalautetta ja hyödyntää sitä
- arvioi työskentelyään ja kehittää toimintaansa palautteen pohjalta

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä valmistautumalla ja toteuttamalla yritysneuvontaa yritysneuvonnan työtehtävissä, edistämällä neuvontapalvelun tunnettuutta sekä kehittämällä toimintaansa palautetta hyödyntäen. Opiskelija dokumentoi työprosessinsa ja työnsä tulokset.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.7. Asiakasymmärrys ja monikanavainen myynti, 45 osp (108787)

Ammattitaitovaatimukset

Asiakasymmärrys ja myynnin suunnittelu

Opiskelija

- analysoi markkinatrendejä, kilpailutilannetta, asiakaskäyttäytymistä ja toimialan kehitystä
- tunnistaa keinoja, joilla kasvattaa myyntiä, sekä tunnistaa myynnin kannalta hyödyllisiä kumppanuuksia ja verkostoja
- kuvaa myyntiprosessin ja tunnistaa asiakkaiden käyttämät kanavat tai asiakkaille soveltuvat kanavat
- hyödyntää erilaisia keinoja, joilla lisätä asiakasymmärrystä ja kehittää asiakaskokemusta
- määrittelee yrityksen kohdeasiakkaat ja laatii asiakasprofieileja
- seuraa kehitystä ja tietää, miten dataa ja tekoälyä voidaan hyödyntää myynnin tukena tuote- ja palvelutietojen hallinnassa, toimitusketjussa sekä varastonhallinnassa
- arvioi tuotteen tai palvelun koko elinkaaren ympäristövaikutuksia ja selvittää hiilijalanjälkeä
- ylläpitää ja rikastaa tuote- tai palvelutietoja
- optimoi tuote- tai palvelutietojen löydettävyyttä ja saatavuutta
- hyödyntää tekoälyä vastuullisesti ja turvallisesti myynnin tukena

- huolehtii myynnin ja markkinoinnin resurssoinnista ja budjetoinnista
- asettaa myyntitavoitteet ja laatii myyntisuunnitelman

Asiakkuudet ja monikanavainen myynti

Opiskelija

- hyödyntää myyntisuunnitelmaa ja aikatauluttaa myyntityötä
- hyödyntää ja ylläpitää asiakkuudenhallintajärjestelmän tietoja
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa
- hyödyntää erilaisia tapoja lisätä yrityksen ja sen tuotteiden tai palvelujen tunnettuutta ja näkyvyyttä
- osaa kertoa siitä, miten yritys vaikuttaa ihmisiin, ympäristöön ja yhteiskuntaan ja mitä se tekee negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi ja riskien hallitsemiseksi
- selvittää asiakkaan tarpeet ja toiveet sekä ymmärtää, mitä arvoa tuote tai palvelu asiakkaalle tuottaa
- huomioi ajankohtaisia kampanja- tai sesonkituotteita tai -palveluita
- herättää asiakkaan kiinnostuksen ja esittelee asiakkaan tarpeisiin sopivia vaihtoehtoisia tuotteita, palveluita tai kokonaisratkaisuja
- ylläpitää ja syventää asiakassuhteita luottamuksen, vuorovaikutuksen ja arvonaluonnin avulla
- hyödyntää myyntityössä tuote- tai palvelutietoja sekä osaa kertoa tuotteen tai palvelun ympäristövaikutuksista koko elinkaaren osalta
- noudattaa myyntiä ohjaavia säädöksiä sekä hyödyntää asiantuntijatiedon lähteitä ja viranomaisten ohjeistuksia
- noudattaa vastuullisen myynnin periaatteita ja tietojenantovelvollisuutta
- myy monikanavaisesti ja hyödyntää digitaalisia työkaluja
- hoitaa myyntitilanteen asiakkaan kanssa tutkintokielellä ja organisaatiossa käytettävällä kielellä
- tukee ostopäätöstä ja hyödyntää lisämyyntimahdollisuuksia
- edistää asiakasuskollisuutta
- ymmärtää myynnin kannattavuuden perusteita ja hinnan alennusten vaikutukset
- esittelee maksu-, laskutus- ja rahoitusvaihtoehdot sekä niiden ehdot säädösten mukaisesti
- hyödyntää dataa päätöksenteossa ja myynnin johtamisessa
- ymmärtää asiakkaan ostoprosessin ja asiakkuuden elinkaaren vaiheet
- käsittelee reklamaatiot ja varmistaa asiakastyytyväisyyttä

Seuranta ja tuloksellisuuden arviointi

Opiskelija

- seuraa myynnin tuloksellisuutta ja vertaa sitä asetettuihin myyntitavoitteisiin
- osaa tulkita myynnin keskeisiä tunnuslukuja
- arvioi hinnanmuutosten vaikutuksia katteeseen
- tekee tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi
- arvioi realistisesti onnistumistaan monikanavaisessa myynnissä sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnitteleamalla myyntiä tavoitteellisesti, vahvistamalla asiakasymmärrystä sekä myymällä tuotteita tai palveluita

monikanavaisesti yrityksen työympäristössä. Lisäksi opiskelija arvioi myynnin tuloksellisuutta ja tekee korjaavia toimenpiteitä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.8. Työntekijän palkkaaminen ja työnantajana aloittaminen, 30 osp (108786)

Ammattitaitovaatimukset

Henkilöstötarpeen selvittäminen ja rekrytoinnin suunnittelu

Opiskelija

- arvioi työnantajaksi ryhtymisen mahdollisuuksia ja riskejä
- arvioi yrityksessä tarvittavan henkilöstöresurssin määrää
- laskee työntekijän palkkaamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia ja vertaa niitä ulkopuolisen työvoiman käytön kuluihin
- varautuu ennakoimattomiin henkilöstökuluihin ja selvittää palkkaukseen saatavia tukia ja korvauksia sekä niiden vaikutuksia henkilöstökuluihin
- selvittää, vaativatko työtehtävät työsuojeluviranomaisen lupaa tai ammattipätevyyttä
- osaa hoitaa rekrytointiin liittyvää viestintää ja laatia tarvittavat asiakirjat
- selvittää eri rekrytointikanavien hyödyntämismahdollisuuksia
- ottaa huomioon rekrytoinnissa sosiaalisen kestävyuden ja selvittää mahdollisuuksia saada taloudellista tukea rekrytointiin
- määrittää työtehtävissä tarvittavaa osaamista ja työtehtävän sisällön sekä asettaa tarkoituksenmukaiset valintakriteerit mahdollista rekrytointia varten
- tietää, miten työhaastatteluprosessissa tulee toimia ja laatii perusteltuja, asiallisia kysymyksiä haastattelua varten
- tietää työntekijän palkkaamista koskevan lainsäädännön ja osaa toimia sen mukaisesti, mukaan lukien alaikäisten ja ulkomaisten työntekijöiden palkkaamiseen liittyvät säädökset
- osaa laatia työhön sopivan, lainmukaisen työsopimuksen ottaen huomioon työsuhteen keskeiset ehdot sekä mahdollisen työehtosopimuksen
- tunnistaa asiantuntijatahoja ja osaa tarvittaessa hyödyntää asiantuntijapalveluita

Työnantajan oikeudet ja velvoitteet

Opiskelija

- noudattaa työnantajan oikeuksia ja työnantajavelvoitteita
- tietää keskeiset työlainsäädännön lait ja noudattaa palkanmaksuun, verotukseen, sosiaalivakuutuksiin, ulosottoon, työterveyshuoltoon, työsuojeluun, työturvallisuuteen sekä yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät lakisääteiset työnantajavelvoitteet
- tuntee alalla mahdollisesti sovellettavan työehtosopimuksen sekä ymmärtää paikallisen sopimisen mahdollisuuksia
- tekee tarvittavat ilmoitukset työnantajana toimimisesta
- laatii perehdytysuunnitelman ja perehdyttää työntekijän työturvallisuuteen antaen selkeät työohjeet ja työhönopastuksen
- noudattaa alan työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita
- selvittää työpaikan vaaratekijät ja arvioi riskit sekä laatii työsuojelun toimintaohjelman
- tarvittaessa laatii työvuoroluettelon määräaikoja noudattaen ja pitää määräysten mukaista työaikakirjanpitoa
- varmistaa töiden sujumisen muuttuvissa tilanteissa sijais- ja varajärjestelmien etukäteissuunnittelulla
- tietää työnantajan palkan, työajan, vuosilomien ja korvausten maksuun liittyviä säädöksiä ja sopimuksia

- tuntee lakisääteiset sosiaalivakuutukset ja osaa hallinnoida niitä (työeläkevakuutus (TyEL), työtapaturmavakuutus, työttömyysvakuutus, ryhmähenkivakuutus ja työnantajan sairausvakuutusmaksu)
- huolehtii työn ergonomiasta ja työympäristön työturvallisuudesta sekä työhyvinvoinnista
- arvioi valmiuksiaan toimia työnantajana

Toiminta työyhteisössä

Opiskelija

- suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtäviin käytettävää aikaa ja asettaa tavoitteita huomioiden käytettävissä olevat resurssit
- tietää keinoja sitouttaa ja motivoida henkilöstöä
- viestii selkeästi ja tarkoituksenmukaisesti
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa
- edistää eri tavoin hyvää työilmapiiriä ja työhyvinvointia
- osaa antaa ja vastaanottaa palautetta

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla työnantajayrittäjänä tai vastaavassa roolissa työnantajan edustajana yrityksen työympäristössä. Lisäksi opiskelija laatii rekrytoinnissa tarvittavat asiakirjat, työsopimusluonnoksen, suunnitelman työtekijän perehdytyksestä ja yrityksen työsuojelun toimintaohjelman.

Yritysneuvojan työtehtävissä opiskelija tukee ja ohjaa yrittäjää työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavelvoitteiden ja oikeuksien noudattamisessa sekä dokumentoi ja arvioi työskentelyään. Lisäksi hän osallistuu tarvittavien asiakirjojen ja suunnitelmien laatimiseen.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.9. Brändin suunnittelu ja brändiohjeistuksen laatiminen, 15 osp (108783)

Ammattitaitovaatimukset

Toimintaympäristön analyysi

Opiskelija

- ymmärtää brändin käsitteenä ja sen merkityksen liiketoiminnalle
- ottaa huomioon, että brändi tukee yrityksen liiketoiminnan tavoitteita
- tunnistaa asiakkaiden arvoja ja ostokäyttäytymistä
- analysoi yrityksen toimintaympäristöä, kohdemarkkinaa ja kilpailijoita
- arvioi, miten liiketoiminta eroaa kilpailijoista tarjoaman, arvolupauksen, asiakaskokemuksen ja viestinnän näkökulmasta
- määrittää brändi suunnittelutyön tavoitteet ja aikataulun
- dokumentoi toimintaympäristön ja kilpailutilanteen analyysin
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa

Brändin suunnittelu, strateginen perusta ja arvolupaus

Opiskelija

- määrittelee ihanneasiakasprofiilit
- muodostaa brändille tarinan ja kiteyttää yrityksen mission, vision ja arvot asiakaslähtöisesti
- luonnostelee ja kokoaa ideoita yhtenäisestä visuaalisesta ilmeestä
- tunnistaa yrityksensä kilpailuedun lähteet ja arvioi niiden kestävyyttä
- liittää kilpailuedun ja arvolupauksen osaksi brändiä
- rakentaa brändi-identiteetin, joka pohjautuu arvoihin ja tukee asiakaslupaus
- perustelee valinnat liiketoiminnallisesta ja asiakaslähtöisestä näkökulmasta
- kuvaa, miten kilpailuetua ylläpidetään ja kehitetään pitkällä aikavälillä

Brändiohjeistus

Opiskelija

- kokoa brändin suunnittelutyön tulokset liiketoimintaa tukevaksi brändiohjeistukseksi
- arvioi realistisesti työskentelyään ja työnsä tuloksia

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla brändin ja laatimalla brändiohjeistuksen.

Brändiohjeistus sisältää:

- toimintaympäristön ja kilpailutilanteen analyysin
- brändin strategisen perustan määrittelyn ja ihanneasiakasprofiilien kuvauksen.

Jos ammattitaitoa ei voida kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.10. Digitaalisen kaupan suunnittelu ja konseptointi, 30 osp (108784)

Digitaalisen kaupan käsitelmäärittely

Digitaalinen kauppa kattaa tuotteiden, palveluiden ja sisällön myynnin, ostamisen, vuokraamisen sekä niihin vaikuttamisen digitaalisissa ja monikanavaisissa ympäristöissä.

Verkkokaupat, myymälät, markkinapaikat ja muut digitaaliset ympäristöt, joissa yritys on näkyvillä muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden, jonka tavoitteena on vastata asiakkaan tarpeisiin sujuvasti koko asiakaspolun ajan.

Digitaaliseen kauppaan sisältyvät myös eri kauppapaikkojen ja jakelukanavien ympäristöt, joiden avulla asiakasta voidaan ohjata ja aktivoida koko asiakaspolun ajan. Digitaalisessa kaupassa asiakkaan käyttäytyminen, valinnat ja vuorovaikutus ohjaavat tarjontaa, kaupallista kehitystä ja asiakaskokemuksen jatkuvaa parantamista.

Kokonaisuutta tukee digitaalisen kaupan toimijoista muodostuva ekosysteemi, johon sisältyvät alustat, järjestelmät, data ja analytiikka, digitaalinen markkinointi ja asiakashankinta, maksamisen ratkaisut, automaatiot sekä logistiikka.

Ammattitaitovaatimukset

Tavoitteet ja työprosessin dokumentointi

Opiskelija

- ymmärtää digitaalisen kaupan suunnittelun ja konseptoinnin merkityksen liiketoiminnan menestystekijänä
- määrittelee tavoitteet, vaiheistaa ja aikatauluttaa digitaalisen kaupan suunnittelun ja konseptoinnin
- valitsee sopivan tavan dokumentoida työprosessiaan ja työskentelyään

Toimintaympäristön, kilpailutilanteen ja liiketoiminnan analyysi

Opiskelija

- tuntee digitaalisen kaupan käsitteen ja sen merkityksen omalla toimialallaan
- tunnistaa keskeisiä digitaalisen kaupan menestystekijöitä, mahdollisuuksia ja liiketoimintamalleja
- selvittää, miten oma liiketoiminta eroaa kilpailijoista tuotteiden, palveluiden, hinnoittelun ja asiakaskokemuksen näkökulmasta
- selvittää digitaalisen kaupan ekosysteemin keskeiset toimijat, myynti- ja markkinointikanavat sekä asiakaspolun
- selvittää tekoälyn, datan ja analytiikan hyödyntämismahdollisuuksia
- selvittää toimialaan ja digitaaliseen kauppaan liittyviä säädöksiä sekä viranomaisohjeistuksia ja linjauksia
- tunnistaa keskeisiä digitaaliseen kauppaan liittyviä riskejä ja varautumiskeinoja niihin

Strategian ja kohderyhmien määrittely

Opiskelija

- suunnittelee, miten vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä hyödynnetään kilpailuetuna
- määrittää digitaalisen kaupan mission, vision, arvot ja vastuullisuustavoitteet
- määrittää digitaalisen kaupan kohderyhmät ja perustelee valintansa
- määrittää kilpailuedut ja tavat erottautua
- ymmärtää kannattavuuden osatekijät (kävijät x keskiostos x konversio x kate)
- asettaa myynnin ja kasvun tavoitteita ja valitsee mittarit

Teknologia, resurssit ja ekosysteemi

Opiskelija

- vertailee konseptiin soveltuvia alustoja ja myyntikanavia sekä valitsee perustellusti soveltuvat
- huomioi alusta- ja kanavavalinnoissa tiedonantovelvollisuuden vaatimuksia
- selvittää datan, analytiikan ja integraatioiden mahdollisuuksia ja rajoitteita
- arvioi eri maksutapojen soveltuvuutta ja turvallisuutta sekä ottaa huomioon maksamiseen liittyvät viranomaislinjaukset
- määrittää ekosysteemin osat ja siihen kuuluvat keskeiset toimijat (maksuliikenne, logistiikka, talous ja markkinointi)
- selvittää digitaalisen kaupan konseptin kehittämiseen sekä perustamiseen ja ylläpitoon liittyviä kustannuksia
- arvioi tarvittavia resursseja sekä arvioi ulkoistustarpeita
- valitsee perustellusti soveltuvat ratkaisut

Asiakaskokemus ja -polku

Opiskelija

- suunnittelee monikanavaisen asiakaspolun ja keskeiset kosketuspisteet
- määrittelee visuaalista ilmettä tai hyödyntää brändiohjeistusta

- suunnittelee brändinmukaisia, kohderyhmää puhuttelevia teemoja ja sisältöjä asiakaspolulle
- suunnittelee tiedonkeruun ja tiedon hyödyntämisen asiakaskokemuksen kehittämisessä
- selvittää personoinnin ja automaation mahdollisuuksia

Lainsäädäntö ja vastuullisuus suunnittelussa

Opiskelija

- noudattaa digitaalista kauppaa koskevia keskeisiä velvoitteita sekä kuluttajansuojaan liittyviä säädöksiä ja ohjeistuksia
- tuntee toimialan säädösten noudattamista valvovia viranomaistahoja ja osaa hyödyntää asiantuntijaneuvontaa
- noudattaa toimialan sekä tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä säädöksiä ja ohjeita
- huomioi konseptin suunnittelussa ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden
- edistää tuote- tai palvelutietojen läpinäkyvyyttä niiden koko elinkaaren osalta

Konseptisuunnitelma ja arviointi

Opiskelija

- laatii digitaalisen kaupan konseptisuunnitelman, alustavan budjetin ja toteutusaikataulun
- kerätään palautetta konseptisuunnitelmasta ja hyödyntää palautetta suunnitelman viimeistelyssä
- arvioi realistisesti laatimansa konseptisuunnitelman laatua suhteessa käytettyihin resursseihin

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla digitaalista kauppaa ja laatimalla digitaalisen kaupan konseptisuunnitelman, joka sisältää:

- Toimintaympäristön ja kilpailutilanteen analyysi
- Strategian ja kohderyhmien määrittelyn
- Teknologian, resurssien ja ekosysteemin suunnittelun
- Asiakaskokemuksen ja -polun suunnittelun ja sen kehittämisen palautteen perusteella

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.11. Digitaalisen kaupan optimointi ja kehittäminen, 30 osp (108779)

Digitaalisen kaupan käsitelmäärittely

Digitaalinen kauppa kattaa tuotteiden, palveluiden ja sisällön myynnin, ostamisen, vuokraamisen sekä niihin vaikuttamisen digitaalisissa ja monikanavaisissa ympäristöissä.

Verkkokaupat, myymälät, markkinapaikat ja muut digitaaliset ympäristöt, joissa yritys on näkyvillä muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden, jonka tavoitteena on vastata asiakkaan tarpeisiin sujuvasti koko asiakaspolun ajan.

Digitaaliseen kauppaan sisältyvät myös eri kauppapaikkojen ja jakelukanavien ympäristöt, joiden avulla asiakasta voidaan ohjata ja aktivoida koko asiakaspolun ajan. Digitaalisessa kaupassa asiakkaan käyttäytyminen, valinnat ja vuorovaikutus ohjaavat tarjontaa, kaupallista kehitystä ja asiakaskokemuksen jatkuvaa parantamista.

Kokonaisuutta tukee digitaalisen kaupan toimijoista muodostuva ekosysteemi, johon sisältyvät alustat, järjestelmät, data ja analytiikka, digitaalinen markkinointi ja asiakashankinta, maksamisen ratkaisut, automaatiot sekä logistiikka.

Ammattitaitovaatimukset

Digitaalisen kaupan nykytilan analyysi ja kehittämiskohteet

Opiskelija

- seuraa digitaalisen kaupan trendejä ja kehityssuuntia sekä tunnistaa asiakaskäyttäytymisen muutoksia
- arvioi nykytilaa keskeisillä mittareilla (kävijät, myynti, konversio, keskiostos, kate, asiakaskokemus)
- määrittelee ja seuraa liiketoiminnan kannalta olennaisia KPI-mittareita
- hyödyntää analytiikkatyökaluja asiakaskäyttäytymisen ymmärtämiseksi
- tunnistaa kärkituotteet tai -palvelut hyödyntäen saatavilla olevaa dataa
- tunnistaa asiakaspolun kehittämiskohteita datan ja palautteen perusteella
- laatii digitaalisen kaupan nykytila-analyysin
- määrittelee tavoitteet ja mittarit digitaalisen kaupan kehittämiseksi
- suunnittelee, priorisoi ja aikatauluttaa optimoinnin ja kehittämisen toimenpiteet
- dokumentoi työskentelynsä tulokset

Asiakaskokemuksen ja käytettävyyden optimointi

Opiskelija

- lisää tuotteita tai palveluita selkeillä, houkuttelevilla ja hakukone- ja AI-optimoiduilla kuvauksilla ja kuvilla
- noudattaa tekijänoikeuksia
- kehittää tuotteiden tai palveluiden kuvauksia (teksti, kuva, video ja ääni) ja kategoriasisältöjä sekä optimoi ne
- hyödyntää tarkoituksenmukaisesti tekoälyä työprosessin eri vaiheissa
- huolehtii toimitusehtojen ja tietosuojaselosteesta riittävästä kattavuudesta
- optimoi digitaalisen kaupan löydettävyyttä ja näkyvyyttä hakukoneissa ja tekoälyavusteisissa hakujärjestelmissä
- testaa digitaalisen kaupan toimivuutta ja käytettävyyttä eri laitteilla sekä optimoi mobiilikäytettävyyttä
- kerää ja hyödyntää systemaattisesti asiakaspalautetta
- selvittää mahdollisuuksia hyödyntää personointia, suosittelujärjestelmiä ja automaatiota asiakaskokemuksen parantamisessa
- kehittää digitaalisen kaupan saavutettavuutta
- testaa ja vertaa vaihtoehtoisia ratkaisuja (esim. A/B-testaus, konversio-optimointi)
- parantaa digitaalisen kaupan käytettävyyttä, selkeyttä sekä visuaalisuutta
- dokumentoi työskentelynsä vaiheita ja vaikutuksia

Markkinoinnin ja asiakashankinnan kehittäminen

Opiskelija

- analysoi markkinointitoimenpiteiden tuottavuutta ja kohdentamista
- ohjaa liikennettä monikanavaisesti ja hankkii asiakkaita sekä hyödyntää asiakkaiden sitouttamisen keinoja
- varmistaa, että markkinointitoimenpiteet ja hinnoittelu- sekä tarjousmerkinnät noudattavat säädöksiä
- toteuttaa myyntiä edistäviä toimenpiteitä ja huomioiden kampanja- ja sesonkimuutokset

- viestii tuotteista tai palveluista tuntien tietojenantovelvollisuutensa
- mittaa ja arvioi markkinointitoimenpiteiden tehokkuutta ja vaikutuksia liiketoimintaa käytettävissä olevan datan perusteella

Prosessien ja jatkuvan kehittämisen hallinta

Opiskelija

- seuraa reaaliaikaista kävijä- ja myyntidataa sekä kehittää digitaalista kauppaa ja sen kannattavuutta
- arvioi kumppanuuksien toimivuutta ja tarvittaessa laajentaa tai vaihtaa kumppanuuksia
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa
- noudattaa digitaalista kaupankäyntiä ja toimialaa koskevia kansallisia ja kansainvälisiä säädöksiä sekä ohjeistuksia
- arvioi työskentelyään dokumentaatioon perustuen
- arvioi tavoitteiden toteutumista sekä digitaalisen kaupan toimivuutta

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä optimoimalla ja kehittämällä digitaalista kauppaa tai sen osaa yrityksen työympäristössä sekä dokumentoimalla työskentelyään.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.12. Yrityksen ostaminen, 15 osp (108792)

Ammattitaitovaatimukset

Yrityskauppaa hyödyntävä ajattelutapa

Opiskelija

- tunnistaa omat yritysoston motiivit
- tunnistaa omien tavoitteiden kannalta sopivia yrityksiä ja arvioi realistisesti niiden ostomahdollisuuksia
- arvioi omaa osaamistaan ja tarvittavia kumppanuuksia suhteessa ostettavan yrityksen toimintaan

Yritysoston johtaminen

Opiskelija

- johtaa itseään ja ostoprosessia
- suunnittelee ja valmistelelee yritysostossa tarvittavia päätöksiä ja dokumentteja
- hankkii yritysoston kannalta tarpeelliset tiedot ja yhteistyökumppanit

Ostokohteet

Opiskelija

- asettaa ostokriteerit potentiaalisille ostokohteille
- kartoittaa digitaalisten kauppapaikkojen ja lähiympäristön tarjontaa

- tunnistaa yritystoston toteuttamisessa tarvittavia asiantuntijoita
- kartoittaa ostettavaan kohteeseen liittyviä riskejä (due diligence)

Yrityksen arvonmääritys

Opiskelija

- tuntee yrityksen arvonmäärityksen keskeiset periaatteet
- tunnistaa yrityksen arvonmäärityksen ammattilaisia

Yritystoston toteutustavat

Opiskelija

- tunnistaa erilaiset yritystoston toteutustavat (osakekauppa ja liiketoimintakauppa)
- selvittää yritystostossa tarvittavia sopimuksia ja muita asiakirjoja liitteineen
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa

Yritystoston rahoitus

Opiskelija

- tuntee yritystoston rahoitusvaihtoehtoja ja niiden periaatteita
- tunnistaa yritystoston rahoittajatahoja ja niiden tarjoamia rahoitusvaihtoehtoja
- laatii rahoitussuunnitelman

Ostettavan yrityksen kehittäminen

Opiskelija

- tunnistaa ostettavan yrityksen arjen sujumisen kannalta keskeiset tekijät
- määrittelee liiketoiminnan kehittämisen strategiset tavoitteet ja dokumentoi ne
- osaa priorisoida liiketoiminnan kannalta tärkeimmät toimenpiteet

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelemalla ja valmistelemalla yritystostoa sekä laatimalla rahoitussuunnitelman yritystostolle ja määrittelemällä liiketoiminnan kehittämisen strategiset tavoitteet.

Yritysneuvonnan tehtävissä opiskelija osoittaa ammattitaitonsa käytännön työtehtävissä tukemalla yrittäjäksi aikovaa tai yrittäjänä toimivaa yritystoston suunnittelussa, valmistelussa, rahoitussuunnitelman laatimisessa sekä liiketoiminnan strategisten kehittämistavoitteiden asettamisessa. Opiskelija ohjaa asiakkaansa hyödyntämään tarkoituksenmukaisia asiantuntijapalveluita ja verkostoja. Opiskelija dokumentoi työprosessinsa ja työnsä tulokset.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.13. Asiakaslähtöinen tuotteiden ja palveluiden kehittäminen, 30 osp (108797)

Ammattitaitovaatimukset

Markkina-analyysi ja asiakastarpeet

Opiskelija

- perustelee asiakaslähtöisyyden merkityksen liiketoiminnalle
- määrittää kehittämistyön tavoitteet, aikataulun ja tekee rajauksen (toimiala ja asiakasryhmät)
- analysoi markkinoita ja kilpailutilannetta sekä tunnistaa asiakaskäyttäytymisen muutoksia toimialalla
- hyödyntää useita eri tietolähteitä ja menetelmiä (haastattelu, havainnointi, kysely) asiakastarpeiden, asiakasodotusten, arvojen ja ostokäyttäytymisen selvittämisessä
- kokoaa ja analysoi tietoa hyödyntäen saatavilla olevia tiedonkeruu- ja analysointityökaluja
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa
- tunnistaa asiakastarpeita ja asiakaskokemuksen kipupisteitä ja kehitystarpeita
- määrittelee kohdeasiakkaan ja laatii asiakasprofiilin tai asiakasprofiileja
- tunnistaa asiakastarpeiden ja yrityksen ratkaisujen yhteyksiä ja määrittää, mitä ongelmaa ratkaistaan
- ideoi uuden tai kehittää tuote- tai palveluideaa markkina- ja asiakastarvetietoon perustuen

Arvolupauksen määrittely, tuotteiden tai palveluiden yhteiskehittäminen

Opiskelija

- suunnittelee ja aikatauluttaa työskentelyään sekä seuraa tavoitteiden toteutumista
- laati tuote- tai palveluideaan perustuen tuote- tai palvelukonseptin kuvauksen
- kuvaa palvelupolun ymmärrettävällä tavalla visuaalisesti ja kirjallisesti
- määrittää arvolupauksen tuotteelle tai palvelulle
- määrittää tuotteen tai palvelun ominaisuuksia ja sisältöä sekä saatavuutta ja laatua
- ottaa huomioon ympäristövuastuun, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden näkökulmat tuotteen tai palvelun koko arvoketjun osalta
- ottaa huomioon liiketoiminnan kannattavuuden ja hinnan muodostumisen tuotteen tai palvelun kehittämisessä
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- osallistaa asiakkaita ja yhteistyökumppaneita yhteiskehittämään ja testaamaan tuote- tai palveluideaa ja konseptia
- kohtaa asiakkaita ja yhteistyökumppaneita arvostavasti ja yhdenvertaisesti
- hyödyntää palvelumuotoilun menetelmiä ja erilaisia ideointityökaluja sekä kannustaa luovaan ongelmanratkaisuun
- edistää positiivista vuorovaikutusta ja yhteistyötä ympäristökysymysten ratkaisemisessa ja kestävien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä
- tuo esiin digitalisaation mahdollisuuksia, joilla voidaan parantaa asiakaskokemusta
- viestii kehitysprosessin etenemisestä selkeästi ja tavoitteellisesti
- kokoaa palautteen ja hyödyntää yhteiskehittämisessä ja testauksessa saatua palautetta tuotteen tai palvelun kehittämisessä
- muotoilee tuotetta tai palvelua helposti ostettavaksi ja asiakkaan tarpeita vastaavaksi ratkaisuksi
- viimeistelee tuotteen tai palvelun siten, että se tuottaa tavoitellun asiakaskokemuksen
- kokoaa ja dokumentoi työskentelynsä tulokset

Asiakaskokemuksen sekä tuotteiden tai palveluiden jatkuvan kehittämisen käytännöt

Opiskelija

- määrittelee, miten yrityksessä kootaan, analysoidaan ja hyödynnetään systemaattisesti asiakastarve- ja asiakaspalautetietoa
- määrittelee asiakkaiden osallistamisen sekä tuotteiden ja palveluiden yhteiskehittämisen käytännöt
- määrittelee arviointimenetelmät tuotteen tai palvelun elinkaaren eri vaiheisiin
- määrittelee menetelmät, joilla tuotteen tai palvelun kaupallisen arvon säilymistä seurataan kannattavuuden varmistamiseksi
- arvioi asiakaslähtöisen tuotteen tai palvelun kehittämistyötä ja tunnistaa vahvuuksia ja kehittämiskohteita
- arvioi työnsä lopputulosta ja kannattavuutta suhteessa käytettyyn aikaan

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kehittämällä tuotetta tai palvelua asiakaslähtöisesti yrityksen työympäristössä. Opiskelija tekee markkina-analyysin ja tunnistaa asiakastarpeita, yhteiskehittää tuotetta tai palvelua ja määrittää yritykselle asiakaskokemuksen sekä tuotteiden ja palveluiden jatkuvan kehittämisen käytännöt.

Yritysneuvojan työtehtävissä ammattitaito voidaan osoittaa kehittämällä yritysneuvontapalvelua asiakaslähtöisesti.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.14. Markkinointiviestintä ja sisältöstrategia, 30 osp (108793)

Ammattitaitovaatimukset

Markkinointiviestinnän suunnittelu ja sisältöstrategia

Opiskelija

- seuraa markkinointiviestinnän ja sisällöntuotannon kehitystä ja mahdollisuuksia
- hyödyntää yrityksen strategiaa ja liiketoiminnan tavoitteita markkinointiviestinnän suunnittelussa
- tunnistaa yrityksenarvoja sekä sanoittaa visiota ja missiota
- hyödyntää dataa markkinointiviestinnän kohdentamisessa ja sisällön suunnittelussa
- laatii tai päivittää sisältöstrategian (tavoitteet, kohderyhmät, kanavat, sisältömuodot, mittari ja resurssit)
- selvittää tarvittavat resurssit ja yhteistyökumppanuudet
- laatii budjetin ja määrittää resurssit markkinointiviestinnän toteuttamiseksi
- suunnittelee markkinointiviestinnän kokonaisuuden, joka tukee yrityksen tavoitteita ja vahvistaa brändiä
- selvittää erilaisten sisältömuotojen (teksti, kuva, video, animaatio ja audio) soveltuvuutta ja kanavien hyödyntämismahdollisuuksia eri kohderyhmille ottaen huomioon resurssit
- noudattaa markkinointiviestintää ohjaavia säädöksiä ja viranomaisohjeita sekä vastuullisen viestinnän periaatteita
- laati toteuttamiskelpoisen markkinointisuunnitelman ja ottaa huomioon kriisiviestinnän

Markkinointiviestinnän toteuttaminen

Opiskelija

- toteuttaa markkinointiviestinnän sisällöt suunnitelman mukaisesti ja toteuttaa kohderyhmälle soveltuvia sisältöjä eri kanaviin
- hyödyntää brändiohjeistusta markkinointiviestinnässä
- perehtyy eri kanavien ja medioiden vaatimuksiin ja rajoitteisiin
- hyödyntää ajankohtaisia ilmiöitä markkinointiviestinnässä
- tietää, miten hyödyntää tekoälyä markkinointiviestinnän tukena turvallisesti ja vastuullisesti
- tarkistaa tuote- tai palvelutietojen selkeyden, totuudenmukaisuuden ja oikeellisuuden
- huolehtii ympäristöväitteiden lainmukaisuudesta ja osaa viestiä totuudenmukaisesti siitä, miten yritys vaikuttaa ihmisiin, ympäristöön ja yhteiskuntaan ja mitä se tekee negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi ja riskien hallitsemiseksi
- noudattaa markkinoinnin hyvää tapaa sekä mainonnan tunnistettavuusvaatimuksia
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tekijänoikeuksista, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa
- työskentelee energia- ja resurssiviisaasti
- ottaa huomioon saavutettavuusvaatimukset viestinnän toteutuksessa
- viimeistelee markkinointiviestinnän sisältökokonaisuuden julkaisuvalmiiksi
- seuraa markkinointiviestinnän budjettia ja kerää dataa tuloksellisuuden arvioinnin tueksi

Arviointi

Opiskelija

- arvioi realistisesti työskentelyään ja työskentelynsä tuloksia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, mittareihin ja käytettyihin resursseihin
- tekee korjaavia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnittelella ja toteuttamalla markkinointiviestintää sekä laatimalla tai päivittämällä sisältöstrategian yrityksen työympäristössä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.15. Projektin suunnittelu ja toteuttaminen, 30 osp (108789)

Ammattitaitovaatimukset

Projektin suunnittelu

Opiskelija

- tekee projektin rajauksen tai sopii projektin rajauksesta toimeksiantajan kanssa
- hyödyntää monipuolisesti eri tietolähteitä projektin suunnittelussa
- ottaa huomioon alan säädökset ja ohjeet projektin suunnittelussa
- asettaa projektille realistiset tavoitteet
- suunnittelee toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
- suunnittelee toimenpiteet, joilla projektissa edistetään ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä
- suunnittelee viestinnän ja tiedotuksen projektista ja sen tuloksista

- asettaa mittarit ja suunnittelee, miten projektin etenemistä ja tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan
- aikatauluttaa projektin toteuttamisen, määrittelee tarvittavat resurssit ja laatii budjetin
- tunnistaa riskejä ja suunnittelee toimenpiteet riskien hallitsemiseksi ja niihin varautumiseksi
- käyttää saatavilla olevia projektinhallintaohjelmistoa tai muita käyttötarkoitukseen soveltuvia sovelluksia
- laatii dokumentoidun projektisuunnitelman
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa

Projektin toteutus

Opiskelija

- käynnistää projektin suunnitelman mukaisesti ja organisoii tarvittavat resurssit
- toteuttaa projektia suunnitelman mukaisesti
- viestii projektista suunnitelman mukaisesti
- toimii projektissa sosiaalisesti vastuullisesti ja edistää tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta
- seuraa projektin etenemistä
- seuraa projektin budjettia ja kustannusten toteumaa
- dokumentoi projektin edistymistä
- tunnistaa poikkeamia ja perustelee mahdollisia muutostarpeita
- raportoi poikkeamista suunnitelman mukaisesti ja tarvittaessa muuttaa projektisuunnitelmaa tai sopii toimeksiantajan kanssa muutoksista
- raportoi tuloksista, resursseista, aikataulusta ja toimenpiteistä suunnitelman mukaisesti

Projektin päättäminen ja arviointi

Opiskelija

- raportoi tulokset ja resurssien käytön selkeästi
- esittelee projektin tuloksia
- arvioi projektin tuloksia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
- arvioi, miten ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys toteutuivat projektissa
- hyödyntää projektiin osallistuneita saatua palautetta ja arvioi omaa työskentelyään sekä tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä käytännön työtehtävissä suunnitteleamalla ja toteuttamalla työhönsä tai yritystoimintaan liittyvän projektin, raportoimalla projektin tuloksista sekä arvioimalla projektin toteutumista ja omaa työskentelyään.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.16. Tuotanto- tai palveluprosessin suunnittelu ja käynnistäminen, 30 osp (108795)

Ammattitaitovaatimukset

Tuotanto- tai palveluprosessin suunnittelu

Opiskelija

- seuraa alan kehitystä ja selvittää vaihtoehtoisia soveltuvia teknologioita, materiaaleja tai työtapoja ja -menetelmiä hyödynnettäväksi tuotteessa tai palvelussa
- päättää liikeidean mukaisesti, mitä tuotetaan itse ja mitä hankintojen kautta
- edistää positiivista vuorovaikutusta ja verkostoyhteistyötä ympäristökysymysten ratkaisemisessa ja kestävien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä
- tunnistaa tuotteen tai palvelun vaikutuksia ympäristöön ja ihmisiin koko arvoketjun osalta
- määrittää tuotteen tai palvelun ominaisuudet tai sisällön sekä saatavuuden ja laatutason
- suunnittelee vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa tuote tai palvelu vastuullisesti huomioiden ympäristövaikutukset, sosiaalinen kestävyys ja taloudellisuus
- tekee teknologia-, materiaali- tai työtapoja ja -menetelmävaihtoja ja perustelee ne
- noudattaa immateriaalioikeuksia koskevaa lainsäädäntöä ja arvioi suojaustarpeita tuotteen tai palvelun näkökulmasta
- määrittää tarvittavat resurssit ja valitsee alihankkijat, tavarantoimittajat tai kumppanit liikeidean mukaisesti
- vertailee vaihtoehtoja ja valmistelee hankintoja, joissa on huomioitu ympäristövaikutukset, sosiaalinen kestävyys ja taloudellisuus
- laatii tuotanto- tai palveluprosessin kuvauksen, joka sisältää vaiheet, vastuut ja läpimenoajan
- varmistaa, että tuote tai palvelu täyttää turvallisuusmääräykset ja laatii tarvittavat käyttöohjeet, varoitukset tai CE-merkinnät
- suunnittelee tuotanto- tai palveluprosessin ottaen huomioon toimialan säädökset ja ohjeet sekä työturvallisuuden, tietoturvan, tietosuojan ja salassapidon
- selvittää tuotanto- tai palveluprosessiin liittyvät riskit sekä suunnittelee riskienhallinnan ja varautumisen
- laatii tarvittavat työohjeet ja suunnittelee laadunhallinnan toimenpiteitä ja määrittää laadun varmistamisen tapoja
- asettaa tuotanto- tai palveluprosessin mittarit, joiden avulla seurataan prosessin sujuvuutta, laatua, kannattavuutta
- dokumentoi ja aikatauluttaa suunnitelman tuotanto- tai palveluprosessin toteuttamisesta

Prosessin käynnistäminen ja arviointi

Opiskelija

- käynnistää tuotanto- tai palveluprosessin suunnitelman mukaisesti
- organisoii työtehtävät ja perehdytyksen työtapoihin ja -menetelmiin, ohjeisiin, laatukriteereihin
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- noudattaa toimialan säädöksiä ja ohjeita sekä työturvallisuuteen liittyviä säädöksiä ja ohjeita
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturva-uhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa
- varmistaa, että tarvittavat materiaalit tai palvelut ovat saatavissa oikeaan aikaan ja oikeaan paikkaan
- seuraa prosessin etenemistä ja valvoo, että työvaiheet etenevät suunnitelman mukaisesti ilman tarpeettomia viivästyksiä
- ratkaisee prosessin aikana esiin nousevia ongelmia, poikkeamia ja esteitä sekä tekee tarvittaessa nopeita korjaavia toimenpiteitä
- hyödyntää asiakaspalautetta ja hoitaa mahdollisia reklamaatioita
- valvoo laatua ja varmistaa, että tuote tai palvelu täyttää sovitut laatuvaatimukset

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suunnitteleamalla ja käynnistämällä tuotanto- tai palveluprosessin yrityksen työympäristössä. Hän laatii suunnitelman tuotanto- tai palveluprosessin käynnistämisestä ja käynnistää tuotanto- tai palveluprosessin sekä arvioi sen toteutumista.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.17. Yrityksen datavalmius ja data liiketoiminnan tukena, 30 osp (108790)

Ammattitaitovaatimukset

Yrityksen datavalmiuden kehittäminen, tietolähteiden kartoitus ja tietotarpeet

Opiskelija

- selvittää datan hyödyntämismahdollisuuksia liiketoiminnassa ja kehittää osaamistaan
- tunnistaa yritystoiminnan vaiheita, joissa syntyy dataa
- selvittää, mitä dataa ja tietolähteitä on käytettävissä
- tunnistaa, missä muodossa data on
- arvioi avoimen datan lähteiden hyödynnettävyyttä liiketoiminnan tukena
- määrittää liiketoiminnan kannalta keskeiset tietolähteet ja tietotarpeet
- selvittää tapoja vastata tietotarpeisiin ja valitsee perustellusti tavat vastata tietotarpeisiin
- huolehti tiedonkeruiden läpinäkyvyydestä ja tarvittavien tietosuojaselosteiden ajantasaisuudesta
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa

Datan käsittely ja analysointi

Opiskelija

- selvittää, millaisia työkaluja on mahdollista hyödyntää datan käsittelyssä ja analysoinnissa
- selvittää mahdollisuuksia hyödyntää tekoälyä tiedon keruun, analysoinnin ja visualisoinnin tukena
- valitsee perustellusti käyttötarkoitukseen soveltuvat työkalut
- huolehtii tiedon ajantasaisuudesta, saatavuudesta ja eheydestä
- toimii sosiaalisesti vastuullisesti ja varmistaa, että datan käyttö ei johda syrjintään tai epäeettisiin ratkaisuihin
- käyttää datan analysointiin ja visualisoinnin työkaluja
- kehittää datan keräämisen, raportoinnin ja visualisoinnin käytäntöjä
- hyödyntää tarvittaessa asiantuntija-apua
- soveltaa tietoa datan visualisoinnista ja raportoinnista tuottaessaan selkeitä ja ymmärrettäviä raportteja
- laatii koosteen tuottamistaan raporteista, joissa on hyödynnetty ja visualisoitu dataa

Tiedon tulkinta ja tiedon hyödyntäminen liiketoiminnassa

Opiskelija

- tulkitsee raportteja ja hyödyntää niitä päätöksenteon tukena
- tekee toimenpide-ehdotuksia liiketoiminnan kehittämiseksi ja priorisoi ne
- arvioi datan hyödyntämisen kustannuksia ja suhteessa hyötyihin
- kokoaa datan hyödyntämisen kokemukset ja kertoo niistä

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kehittämällä yrityksen datavalmiutta, tunnistamalla tietolähteitä, määrittelemällä tietotarpeita sekä käsittelemällä dataa ja tuottamalla raportteja yrityksen työympäristössä. Lisäksi opiskelija muotoilee tietoon perustuen liiketoiminnan kehittämisehdotuksia.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.18. Yrityksen kansainvälistyminen, 30 osp (108796)

Ammattitaitovaatimukset

Nykytila, kansainvälistymisen suunnittelu

Opiskelija

- tunnistaa kansainvälistymisen tyypillisiä yhteistyömuotoja
- selvittää ja analysoi yrityksen kansainvälistymisvalmiuksia, kehitystarpeita sekä strategista tahtotilaa
- tunnistaa kansainvälistymisen kannalta keskeisiä asiantuntijatahoja, kumppaneita ja verkostoja sekä kotimaassa että kohdealueella
- edistää positiivista vuorovaikutusta ja verkostoyhteistyötä ympäristökysymysten ratkaisemisessa ja kestävien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä
- hyödyntää tietoa erilaisten yritysten kansainvälistymisen toimivista käytännöistä
- hyödyntää markkinatutkimusta selvittäessään kiinnostavien vienti- tai tuontimarkkinoiden liiketoimintaympäristöä, lainsäädäntöä ja kulttuurisia erityispiirteitä
- hyödyntää olemassa olevaa kansainvälistymisstrategiaa, laatii sen tai päivittää sitä ottaen huomioon yrityksen tavoitteet ja resurssit
- valitsee perustellusti tietyn kohdemaan tai -alueen
- arvioi kansainvälistymisen riskit ja mahdollisuudet sekä laatii riskienhallintasuunnitelman

Kansainvälisen liiketoiminnan käynnistäminen

Opiskelija

- määrittää yritykselle sopivat kansainvälistymisen toimintatavat ja käynnistää ne
- hyödyntää tarkoituksenmukaisia kumppanuuksia ja yhteistyöverkostoja
- toimii rakentavassa yhteistyössä monimuotoisissa verkostoissa
- neuvottelee ja solmii tarvittavat kansainväliset sopimukset huomioiden lainsäädännön ja sopimuskäytännöt
- noudattaa toimialan mukaisesti kansainvälisen kaupan tullaus- ja verotusmenettelyjä
- ratkaisee työhön liittyviä ongelmatilanteita
- noudattaa säädöksiä ja ohjeita tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta
- tunnistaa kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa toimia uhkatilanteessa
- seuraa ja edistää yrityksen kansainvälistymistä
- arvioi työskentelyään sekä tunnistaa vahvuuksia ja kehittämiskohteita

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä yrityksen kansainvälistymisen työtehtävissä yrityksen työympäristössä. Opiskelija suunnittelee kansainvälistymistä ja laatii tai päivittää olemassa olevaa strategian sekä käynnistää kansainvälistä liiketoimintaa.

Yritysneuvonnan tehtävissä opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tukemalla yrittäjää kansainvälistymisessä ja kansainvälisen liiketoiminnan käynnistämisessä. Lisäksi opiskelija analysoi ja arvioi yrityksen kansainvälistymisstrategiaa.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.19. Yrityksen päivittäisjohtaminen, 15 osp (108781)

Ammattitaitovaatimukset

Itsensä johtaminen

Opiskelija

- arvioi toimintatapojaan yrittäjänä ja tunnistaa kehittämistarpeita
- suunnittelee ajankäyttöään, asettaa tavoitteita ja priorisoi työtehtäviään
- osaa delegoida tarvittaessa, kehittää kumppanuuksia, verkostoituu sekä hyödyntää niitä
- ratkaisee yritystoimintaan liittyviä ongelmia viivytyksettä toiminnan sujuvuuden turvaamiseksi
- tunnistaa oman jaksamisensa rajoja ja huolehtii palautumisestaan
- hyödyntää palautetta ja kehittää itseään yrittäjänä

Työn organisointi ja yhteistyö

Opiskelija

- noudattaa alan säädöksiä ja ohjeita
- määrittelee työtehtäviä ja vastuita
- suunnittelee ja organisoii työtä sekä asettaa tavoitteita tavoitteita ottaen huomioon käytettävissä olevat resurssit
- varmistaa asiakaspalvelun sekä tuotteiden tai palveluiden laatuvaatimusten täyttymistä
- edistää yhdenvertaisuutta ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa monimuotoisessa työyhteisössä tai osana yhteistyökumppaniverkosta
- sitouttaa ja motivoi henkilöstöä tai yhteistyökumppania saavuttamaan yhteiset tavoitteet
- ennakoii mahdollisia toimintaympäristöön tai yrityksen toimintaan liittyviä muutoksia
- selvittää erilaisia mahdollisuuksia henkilöresurssien riittävyyden varmistamiseen
- suunnittelee tarvittavat resurssit ja toimenpiteet muuttuviin tilanteisiin
- varmistaa riittävän osaamisen kehittymisen
- huolehtii työhyvinvoinnista ja työkyvystä sekä huomioi ergonomian
- osaa antaa sekä myönteistä että rakentavaa palautetta
- osaa vastaanottaa ja hyödyntää saamaansa palautetta

Vastuullinen ja taloudellinen toiminta

Opiskelija

- seuraa yrityksen kassavirtaa ja varmistaa maksuvalmiutta
- seuraa budjettia ja vertaa toteumaa suhteessa budjetoituun
- huolehtii laskutuksesta, maksuliikenteestä ja saatavien seurannasta oman työroolinsa mukaisesti
- toimii energia- ja resurssiviisaasti
- tunnistaa hinnoittelun kehittämisen ja kustannusten hallinnan mahdollisuuksia toiminnassa
- seuraa toimialaan liittyviä säädöksiä ja lupaehtoja

- huolehtii lakisääteisten ilmoitusten tekemisestä, veroista ja vakuutuksista sekä työnantajavelvoitteiden noudattamisesta
- huolehtii sopimusten asian- ja ajanmukaisuudesta

Asiakkuudet ja näkyvyys

Opiskelija

- seuraa ja hyödyntää asiakaspalautetta toiminnan kehittämisessä
- ylläpitää ja huolehtii asiakassuhteiden jatkuvuudesta
- tunnistaa mahdollisia uusia asiakassegmenttejä
- huolehtii tarkoituksenmukaisesti yrityksen näkyvyydestä ja tunnettuudesta
- toteuttaa viestintää, myyntiä ja markkinointia oman roolinsa mukaisesti

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä johtamalla yrityksen päivittäistä toimintaa yrityksen työympäristössä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.20. Digikyvykkyuden edistäminen työyhteisössä, 15 osp (107653)

Digikyvykkyys (digitalisaatiokyvykkyys) tarkoittaa organisaation kykyä toimia tehokkaasti digitaalisessa ympäristössä. Digikyvykkyys edellyttää esimerkiksi osaavaa henkilöstöä ja johtoa, selkeitä toimintamalleja ja prosesseja, tarkoituksenmukaista tietoa sekä toimivia, käyttäjälähtöisiä tietojärjestelmiä. Työyhteisön tai yhteistyötahon digikyvykkyyttä vahvistetaan parhaiten yhteistyöllä, yhteiskehittämisellä ja osaamisen jakamisella. Työyhteisö tarkoittaa tässä opiskelijan pienintä työn tekemisen yksikköä, eli ryhmää tai tiimiä, jossa opiskelija työskentelee.

Ammattitaitovaatimukset

Digitalisaation mahdollisuudet ja nykytila

Opiskelija

- hyödyntää tietoa digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksista alan työprosesseissa
- tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan digitaalisessa osaamisessaan
- tunnistaa digikyvykkyuden keskeisiä osa-alueita
- tuntee työyhteisön tai yhteistyötahon työskentelytapoja ja toimintakulttuuria
- hyödyntää erilaisia tapoja selvittää työyhteisön tai yhteistyötahon digikyvykkyyttä
- noudattaa säädöksiä sekä organisaation ohjeita tietosuojasta ja salassapidosta
- noudattaa säädöksiä ja organisaation ohjeita tietoturvasta
- tunnistaa työyhteisön tai yhteistyötahon digikyvykkyuden vahvuuksia ja kehittämiskohteita
- tunnistaa yleisimpiä kyber- ja tietoturvauhkia ja osaa uhkatilanteessa toimia roolinsa mukaisesti

Osaamisen jakaminen ja kehittäminen

Opiskelija

- soveltaa tietoa työyhteisön tai yhteistyötahon digikyvykkyyden vahvuuksista ja kehittämiskohteista osaamisen kehittämisen suunnittelussa
- sopii työyhteisön tai yhteistyötahon kanssa osaamisen jakamisen tavoista digikyvykkyyden vahvistamisessa
- laatii aikataulun ja suunnitelman yhteisesti sovituista kehittämistoimista
- viestii kehittämistoimista
- toteuttaa sovittuja kehittämistoimia osana työyhteisöä tai yhteistyötahon kanssa

Seuranta ja arviointi

Opiskelija

- kerää työyhteisöltä tai yhteistyötaholta palautetta ja kokemuksia toteutetuista kehittämistoimista
- analysoi palautteet ja viestii niistä työyhteisölle tai yhteistyötaholle
- arvioi onnistumistaan työyhteisön tai yhteistyötahon digikyvykkyyden edistämässä
- tekee perusteltuja jatkokehittämisehdotuksia työyhteisön tai yhteistyötahon digikyvykkyyden edistämisestä

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tekemällä työyhteisön tai yhteistyötahon digikyvykkyyttä edistäviä tehtäviä alansa työpaikan työympäristössä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.21. Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa, 15 osp (107654)

Ammattitaitovaatimukset

Tekoälyn hyödyntämismahdollisuudet

Opiskelija

- tunnistaa tekoälyn eri osa-alueita, keskeisiä toimintaperiaatteita sekä algoritmien toimintalogiikkaa
- selvittää tekoälyn yleisimpiä käyttökohteita ja käytön hyötyjä alansa työtehtävissä
- tunnistaa tekoälyn käyttöön yleisesti liittyviä riskejä eettisyyden, vastuullisuuden ja ympäristövaikutusten näkökulmista
- selvittää organisaation tapoja hyödyntää tekoälyä työprosesseissa

Generatiivisen tekoälyn hyödyntäminen

Opiskelija

- vertailee generatiivisen tekoälyn työkaluja ja arvioi niiden hyödynnettävyyttä työprosessissaan ottaen huomioon tekoälyn käyttöön liittyvät säädökset ja organisaation ohjeet
- valitsee käyttötarkoitukseen soveltuvan, saatavilla olevan tekoälytyökalun
- noudattaa säädöksiä sekä organisaation ohjeita tekoälyn käytöstä, tietoturvasta, tietosuojasta ja salassapidosta

- käyttää generatiivista tekoälytyökalua monipuolisesti työprosessin eri vaiheissa
- tunnistaa yleisimpiä kyber- ja tietoturvariskejä ja osaa uhkatilanteessa toimia roolinsa mukaisesti
- muokkaa tekoälytyökalun asetuksia käyttötarkoitukseen sopiviksi
- syöttää tarvittavia tietoja tekoälylle tietoturvallisesti, tietosuojasta ja salassapidosta sekä tekijänoikeuksista huolehtien
- antaa tekoälylle ratkaistavaan ongelmaan soveltuvan roolin
- kuvaa tekoälylle ratkaistavaa ongelmaa ja muotoilee tarkoituksenmukaisia komentoja ja kehoitteita
- arvioi kriittisesti tekoälyn tuotosten oikeellisuutta ja tunnistaa mahdollisia virheitä, vinoumia tai puutteita
- tekee perusteltuja johtopäätöksiä sekä varmistaa tuotosten eettisyyttä ja tekoälyn käytön läpinäkyvyyttä
- arvioi valitun tekoälytyökalun hyödyntämisen vaikutuksia työprosessin eri vaiheisiin
- jakaa kokemuksiaan tekoälyn hyödyntämisestä ja esittää kehitysideoita sen käytöstä työprosessissa

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä hyödyntämällä generatiivista tekoälyä monipuolisesti työprosessin eri vaiheissa alansa työpaikan työympäristössä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.22. Vihreän siirtymän edistäminen, 15 osp (107655)

Vihreä siirtymä on muutos kohti ekologisesti kestäväää ja hiilineutraalia taloutta, joka nojaa vähähiilisiin sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin ja luonnonvarojen kestäväään käyttöön.

Vihreä siirtymä tarkoittaa sitä, että yhteiskunta ja talous siirtyvät fossiilisten energialähteiden käytöstä ympäristölle vähemmän haitallisiin ja kestäviin tuotteisiin ja palveluihin. Tavoitteena on vähentää kielteisiä ympäristövaikutuksia, erityisesti ilmastonmuutosta.

Ammattitaitovaatimukset

Vihreä siirtymä ilmiönä

Opiskelija

- ymmärtää vihreän siirtymän tavoitteet ja keskeiset käsitteet
- ymmärtää energiaratkaisujen, resurssitehokkuuden, kiertotalouden ja hiilineutraaliustavoitteiden merkityksen toimialalle
- tunnistaa vihreän siirtymän merkityksen kestäväen talouskasvun tukemisessa
- tunnistaa vihreän siirtymän monitahoisuuden ja systeemisyyden

Vihreä siirtymä toimialalla

Opiskelija

- tunnistaa toimialan ympäristövaikutuksia ja -velvoitteita

- tunnistaa toimialan haasteet ja mahdollisuudet vihreän siirtymän edistämiseksi
- ymmärtää millaisia rakenteellisia muutoksia vihreä siirtymä edellyttää
- tuntee alan vihreitä teknologioita ja innovaatioita
- arvioi kriittisesti toimialan vihreän siirtymän mahdollisuuksia

Vihreän siirtymän toimenpiteiden suunnittelu

Opiskelija

- tarkastelee kriittisesti nykyisten toimintatapojen vaikutusta ympäristön kuormitukseen
- ideoi vihreää siirtymää edistäviä toimenpiteitä
- hankkii tietoa eri lähteistä siitä, miten vihreän siirtymän toimenpiteitä tehdään ja arvioi tietoa kriittisesti
- tekee konkreettisia ehdotuksia vihreän siirtymän toimenpiteistä
- arvioi eri toimenpidevaihtoehtojen toteutumisen realistisuutta ja vaikuttavuutta

Vihreää siirtymää edistävä toiminta

Opiskelija

- toteuttaa käytännön toimenpiteitä vihreän siirtymän edistämiseksi
- viestii vihreän siirtymän toimenpiteistä työyhteisössään tai yhteistyötahoilleen
- innostaa työyhteisöä tai yhteistyötahoja toimimaan ympäristövastuullisesti

Arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä alan käytännön työtehtäviä vihreän siirtymän edistämiseksi. Työtehtävät voivat kohdistua työpaikan, tuotteen tai palvelun vihreän siirtymän edistämisen toimenpiteisiin.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

3. Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisala

Yritystoiminnan suunnittelun ja käynnistämisen osaamisalan tutkinnon suorittanut tuntee yrittäjyyden eri muotoja sekä niiden riskejä ja mahdollisuuksia. Hän arvioi edellytyksiään toimia yrittäjänä ja hyödyntää luovia menetelmiä ja työkaluja liikeidean kehittämisessä. Hän tietää, miten arvioida ja testata liikeidean toimivuutta.

Tutkinnon suorittanut osaa laatia liiketoimintasuunnitelman sekä siihen liittyvät taloudelliset laskelmat. Hän tuntee toimialansa sääntely- ja lupa-asiat sekä vastuullisen yritystoiminnan periaatteita ja seuraa liiketoimintaympäristön muutoksia. Hän tietää, mistä löytyy tukea yritystoiminnan käynnistämiseen ja kehittämiseen.

Hän osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja kertoa liiketoiminnastaan sekä hyödyntää kumppanuuksia ja verkostoja. Hän on tietoinen mahdollisuudesta käynnistää tai laajentaa yritystoimintaa yritysostolla tai sukupolvenvaihdoksella.

Tutkinnon suorittaneella on valitsemiensa valinnaisten tutkinnon osien mukaisesti osaamista esimerkiksi digitaalisesta kaupasta, tekoälyn hyödyntämisestä, asiakaslähtöisten tuotteiden ja palveluiden kehittämisestä, markkinointiviestinnästä tai brändin suunnittelusta.

4. Yritystoiminnan kehittämisen ja kestäväen kasvun osaamisala

Yritystoiminnan kehittämisen ja kestäväen kasvun osaamisalan suorittanut analysoi yrityksen nykytilaa ja toimintaympäristöä ja asettaa strategiset keittämistavoitteet yritystoiminnan kehittämiseksi. Hän laati toimenpidesuunnitelman tai päivittää liiketoimintasuunnitelmaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Hänellä on osaamista kehittää ja johtaa vastuullista ja vaikuttavaa yritystoimintaa. Hän toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntää kumppanuuksia ja verkostoja.

Valitsemiensa valinnaisten tutkinnon osien mukaisesti tutkinnon suorittaneella on osaamista esimerkiksi tuotteiden tai palveluiden asiakaslähtöisestä kehittämisestä, asiakasymmärryksestä ja monikanavaisesta myynnistä, työntekijän palkkaamisesta, brändin suunnittelusta, digitaalisesta kaupasta, datan ja tekoälyn hyödyntämisestä yritystoiminnassa, yritystoiminnan kansainvälistymisestä tai mahdollisuudesta hyödyntää yritysostoa yritystoiminnan kehittämiseen.

5. Yritysneuvonnan osaamisala

Yritysneuvonnan osaamisalan suorittaneella on asiakaslähtöistä neuvonta- ja ohjausosaamista yrityksen eri elinkaaren vaiheisiin ja talouteen liittyvissä kysymyksissä. Tutkinnon suorittanut yritysneuvoja toimii erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa ja kohtaa neuvonnan asiakkaita asiantuntevasti.

Tutkinnon suorittanut toimii vastuullisesti monimuotoisissa asiakaskohtaamisissa. Hän osaa neuvoa yrityksen perustamisessa ja yritysmuodon valinnassa. Hän tuntee yrittäjyyden muodot ja ymmärtää eri yritysmuotojen mahdollisuuksia ja riskejä. Hän tukee liikeidean kehittämisessä ja liiketoimintasuunnitelman sekä laskelmien laatimisessa ja tarvittaessa ohjaa asiantuntijapalveluihin.

Tutkinnon suorittanut seuraa liiketoimintaympäristön muutoksia ja tuntee yleisimpiä digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksia yritystoiminnassa. Hän osaa analysoida yrityksen nykytilaa ja auttaa strategisten kehittämiskohteiden tunnistamisessa ja tavoitteiden asettamisessa. Hän tuntee vastuullisen liiketoiminnan periaatteita sekä yritystoiminnan sääntelyä.

Hän tuntee yrityksen ostamisen mahdollisuudet liiketoiminnan käynnistämiseksi tai laajentamiseksi. Hän osaa ohjata asiantuntijapalveluihin sukupolvenvaihdoksissa tai yritystoiminnan hallittuun päättämiseen liittyvissä tilanteissa.

6. Liite. Arvoperusta

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on kehittää ja uudistaa yksilöiden ammatillista osaamista, työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus antaa valmiuksia toimia ammatillisesti sekä tehdä ratkaisuja eettisen ja kriittisen pohdinnan ja tietoon perustuvan harkinnan pohjalta.

Ammatillisen koulutuksen lähtökohtina ovat ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja monimuotoisuuden arvostaminen. Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja demokratiaa. Osallisuus, aktiivinen toimijuus, avoimuus ja yhteisöllisyys korostuvat ammatillisen koulutuksen toiminnassa.

Ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksiin joustavasti ja vaikuttavasti. Urasuunnittelutaidot ja valmiudet jatkuvaan oppimiseen korostuvat toimintaympäristöjen muuttuessa. Koulutus perustuu työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoaa opiskelijan tavoitteisiin, elämäntilanteeseen ja tarpeisiin sopivia osaamisen kehittämisen tapoja. Turvallinen työskentely, yrittäjämäinen työote ja talouden hallinta ovat osa ammattitaitoa.

Ammatillisessa koulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys ja rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Ammatillinen koulutus lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Ammatillinen koulutus tukee kansainvälistymistä ja globaalia vastuuta.

Arvoperusta toteutuu ammatillisen koulutuksen toimintakulttuurissa sekä osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa eri oppimisympäristöissä.